

รายงานพิเศษ

คล้ายฝันจะเป็นจริงที่ป็นปัญหาทุกกัยในบ้านเราถ้าสิ่งจะผ่านไป ทว่าเหตุการณ์ที่ผ่านมาได้ปลุกให้หลายคนตื่นตัว และให้ความสำคัญของการเลือกใช้วัสดุก่อสร้างที่มีคุณสมบัติทนทานต่อการสร้างบ้าน ด้วยเหตุนี้ "ตราช้าง" จึงร่วมกับ "คอคโคโต้" และ "มูลนิธิที่อยู่อาศัยประเทศไทย" เปิดโครงการ "Floodway Home - บ้านอยู่กับน้ำ" เพื่อเป็นเวทีให้นักออกแบบรุ่นใหม่ได้ร่วมส่งผลงานการออกแบบบ้านอยู่กับน้ำเข้าประกวดภายใต้โจทย์บ้านที่สามารถอยู่กับน้ำได้จริง โดยใช้งบประมาณค่าวัสดุและค่าแรงไม่เกิน 150,000 บาท ไม่รวมฐานราก และใช้วัสดุกรรมวิศวะทนน้ำจาก "ตราช้าง" และ "คอคโคโต้" ในการสร้างบ้านทั้งหมด โดย 3 สุดยอดแบบบ้านที่ได้รับคัดเลือกจะถูกนำไปสร้างจริงในพื้นที่ที่น้ำท่วมถึงเพื่อมอบให้แก่ผู้มีรายได้น้อยที่ประสบอุทกภัย ใน ต.บ้านนา อ.มหาเวระ จ.พระนครศรีอยุธยา โดยตัดสินผู้ชนะเลิศจากการโหวตของคนในชุมชน และจากการตัดสินใจของคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจากหลากหลายสถาบัน

โฉมหน้า 3 ทีม ที่เข้าสู่

คอคโคโต้

สุดขอด... แบบบ้านอยู่กับน้ำ

จากผลงานการออกแบบบ้านอยู่กับน้ำมากกว่า 100 แบบ ที่ส่งเข้ามาประกวดทางคณะกรรมการ ได้เห็นเหลือเฟือ 10 แบบเพื่อผ่านเข้าสู่รอบคัดเลือก 3 ทีมสุดท้าย ที่จะได้นำแบบบ้านไปสร้างจริง ซึ่งในรอบนี้ ผู้เข้ารอบทั้ง 10 ทีมต้องสร้างโมเดล และมานำเสนอแนวคิดกับแบบสเกตช์ต่อหน้าคณะกรรมการงานนี้เหล่านักออกแบบรุ่นใหม่ทั้งที่นำเสน

ณ

กฤษฎิ์

กวีวัฒน์

ฐานราก ซึ่งพวกเขาไม่เคยคิดถึงเรื่องงบประมาณในการออกแบบมาก่อนในการออกแบบครั้งนี้ทำให้เราต้องศึกษาเรื่องวัสดุที่จะใช้มากขึ้น รวมถึงต้องหาข้อมูลเกี่ยวกับงานสถาปัตยกรรมท้องถิ่นและความต้องการที่แท้จริงของผู้ประสบภัยน้ำท่วมด้วย โครงการบ้านอยู่กับน้ำเป็นโครงการที่ดี สนับสนุนให้นักออกแบบรุ่นใหม่อย่างเราได้ใช้ความรู้ความสามารถเพื่อคนอื่นทำให้มีโอกาสได้ช่วยเหลือสังคม นอกจากนั้นถือได้ว่าเป็นโครงการแรกก็ว่าได้ ที่จะนำแบบบ้านของพวกเราไปสร้างจริงรวมทั้งให้โอกาสเราในฐานะผู้ออกแบบมีส่วนร่วมในการลงพื้นที่สร้างบ้านด้วย แทรกเตอร์เล่าให้ฟัง

สำหรับแนวคิดในการออกแบบแทรกเตอร์บอกว่า "HFF-House For Flood" มีคำจำกัดความง่าย ๆ คือ "บ้านที่สามารถดำน้ำได้เหมือนกบ...เพื่อรอเวลาที่น้ำมา" โดยเลียนแบบบ้านที่

แนวคิดได้อย่างมีเอกลักษณ์ และมีความคิดสร้างสรรค์ที่ตีไม่แพ้กัน สร้างความแปลกใหม่แก่คณะกรรมการไม่น้อยเลยทีเดียว แต่ในที่สุดทางคณะกรรมการ ได้คัดเลือก 3 ผลงานที่เข้าหลักเกณฑ์และมีความเป็นไปได้ในการสร้างจริงมากที่สุดผ่านเข้ารอบสุดท้าย โดยทั้ง 3 ทีมล้วนเป็นนักศึกษาจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง

สำหรับทีมที่ผ่านเข้ารอบทีมแรก ได้แก่ "ทีม FLOW" หรือ "For Living on Water" ซึ่งมีแนวคิดผสมคือ เป็นบ้านที่ไหลเวียนได้ทั้งเรื่อง น้ำ อากาศ และการอยู่อาศัย โดยตัวแทนกลุ่ม วริน-ธาวิน พานบุญเศรษฐ นักศึกษารชั้นปีที่ 5 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง อธิบายถึงแรงบันดาลใจในการสร้างสรรค์แบบบ้านอยู่กับน้ำแห่งนี้ว่า สร้างจากแรงบันดาลใจจากการได้ร่วมเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือผู้ประสบอุทกภัยเมื่อปลายปี 2554 ที่ผ่านมารวมถึงการกลายเป็นผู้ประสบภัยด้วย จึงหาวิธีแก้ปัญหาและหาความต้องการของผู้ประสบภัยที่เกิดขึ้น และนำข้อมูลนั้นมาผนวกเข้ากับวิชาความรู้ที่ได้เรียนด้านทฤษฎีการออกแบบสถาปัตยกรรม จนสามารถเป็น "FLOW" แบบบ้านอยู่กับน้ำที่สามารถลดความเดือดร้อนของผู้ประสบภัยได้เป็นอย่างดี

"แนวคิดและหลักการในการออกแบบทางนี้ให้ความสำคัญกับ 3 เรื่องหลักๆ คือ 1.การใช้ชีวิตในภาวะอุทกภัย อาทิ การระบายอากาศ การป้องกันน้ำ และการสูบน้ำ และระบบสุขาภิบาลเป็นต้น 2.ลักษณะการใช้ชีวิตของผู้อยู่อาศัยที่ทางทีมคำนึงถึงชีวิตประจำวันของผู้ที่จะได้รับบ้าน

โดยพยายามออกแบบฟังก์ชันการใช้งานเพื่อไม่สร้างความเปลี่ยนแปลงในชีวิตของพวกเขามากนักและ 3.เลือกวัสดุก่อสร้างที่มีคุณสมบัติทนทานต่อน้ำ เช่น ทรายสังกะสี สมารท์บอร์ด และตราช้าง สมารท์ทูด ที่ไม่เปื่อยยุ่ยแม้ต้องแช่น้ำเป็นเวลานาน อีกทั้งยังผสมผสานเพิ่มเติมนวัตกรรมจากท้องถิ่นเข้ามาเพื่อให้ง่ายต่อการซ่อมแซม และมีราคาถูก นอกจากนี้ เพื่อให้บ้านสามารถรองรับสถานการณ์ที่ต่างกันไปจึงได้ออกแบบเป็นบ้านเชื่อมต่อกัน 2 หลัง หลังหนึ่งมีชั้นใต้ดินสูง 1 เมตร ส่วนอีกหลังมีใต้ดินสูง 2 เมตร ส่วนกลางที่เชื่อมต่องานบ้านออกแบบให้มีการปลูกผักสมุนไพร เช่น ตะไคร้เพื่อใส่ลงและแมลงรบกวนที่สำคัญในบ้านจะมีถังสำรองน้ำที่สามารถกรองน้ำได้ในตัวด้วย ซึ่งสร้างบ้านหลังนี้ได้ประมาณราคาไว้ที่ประมาณ 149,000 บาทเท่านั้น ไม่รวมฐานราก

รู้สึกดีใจมากที่ได้เข้าร่วม 3 ทีมสุดท้ายซึ่งในฐานะนักศึกษาสถาปัตยกรรม การได้นำแบบบ้านที่ออกแบบด้วยตัวเองไปสร้างจริงเป็นโอกาสที่ดี ทำให้เราเข้าใจถึงความมันมากขึ้นนอกจากนี้ยังถือว่าเป็นการเปิดประสบการณ์การเรียนรู้ออกทฤษฎีทำให้รู้จักเปลี่ยนมุมมอง และไม่ยึดติดกับตำรามากเกินไป" อธิบาย

อีกหนึ่งทีมที่ผ่านเข้ารอบคือ ทีม "บ้านแปงให้คิด" ซึ่งมองว่า "เมื่อคนจำนวนมากมีน้ำท่วมกัน พวกเขาจะมีชีวิตรอดร่วมกันได้อย่างไร" โดย "กวีวัฒน์-วริช อดเพชรโร หรือนักศึกษาชั้นปีที่ 4 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง กล่าวในฐานะตัวแทนของทีมว่า "เรามองว่าเมื่อเกิดอุทกภัยขึ้น การจะอยู่รอดได้ด้วยตัวคนเดียวนั้นถือว่ายากมาก ไม่

ว่าอย่างไรย่อมมีคนรอบข้างที่หนีน้ำมาหรือที่เรียกว่า สิ่งที่มีการสร้างความร่วมใจและการช่วยเหลือกันภายในชุมชนจะช่วยให้ทุกคนสามารถรอดไปจากวิกฤตได้ ทีมเราจึงพยายามคิดแบบบ้านที่ใช้จริงได้ โดยจุดเด่นอยู่ที่ผู้อยู่อาศัยสามารถปรับเปลี่ยนแบบบ้านได้ตามความต้องการ รวมถึงการคงไว้ซึ่งความเป็นชุมชน จึงได้ออกแบบเส้นทางและพื้นที่ชุมชนที่สามารถต่อยอดเชื่อมจากส่วนชานบ้านไปหากันได้ในเวลาไม่กี่ท้าว เรียกว่าง่าย ๆ ก็คือ "การคงไว้ซึ่งการสัญจรในชุมชน" เป็นพื้นที่อิสระที่เราชอบบ้านแต่ละคนสามารถต่อเติมตามวิถีชีวิตของตนได้

ผมและเพื่อนๆ ในทีมรู้สึกดีใจมากที่เราจะได้ไปร่วมสร้างบ้านให้กับผู้ประสบภัยจริงๆ และแน่นอนว่าในวันถึงพื้นที่สร้างบ้านจริงเราจะชวนเพื่อนๆ ในมหาวิทยาลัยไปร่วมลงแรงสร้างบ้านเพื่อผู้ประสบภัยด้วย เราอยากให้ผู้ประสบภัยที่ได้รับบ้านที่เราออกแบบ อาศัยอยู่ในบ้านได้อย่างปลอดภัยและมีความสุข" การพิวสิ กล่าว

สำหรับทีมสุดท้ายที่ผ่านเข้ารอบได้แก่ทีม "HFF-House For Flood" โดย "แทรกเตอร์-เทพพล เพิ่มพูลสินชัย หรือนักศึกษารชั้นปีที่ 4 คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าเจ้าคุณทหารลาดกระบัง เป็นตัวแทนของทีมมาเล่าถึงการตัดสินใจเข้าประกวดในครั้งนี้ว่า

"ตัดสินใจเข้าประกวดเพราะโครงการนี้มีความท้าทายสูงมาก เนื่องจากบ้านที่ออกแบบจะต้องนำไปสร้างจริงดังนั้นต้องคำนึงถึงความเป็นไปได้ทุกอย่าง บ้านจะต้องอยู่กับน้ำได้และยังมีงบประมาณที่จำกัด 150,000 บาท ไม่รวม

เหมือนกับการจำกัดของกบ เนื่องจากเมื่อเกิดภาวะน้ำท่วมซึ่งผู้ที่อยู่บ้านก็เกิดน้ำท่วมก็คล้ายกับกบที่จมจืดจืด ซึ่งการทำดีของกบต้องมีเพื่อน หรือถ้าเปรียบกับคนนั้นก็คือการมีปัจจัยสี่ จึงออกแบบบ้านให้มีพื้นที่สำหรับปลูกผักสวนครัวไว้กินเอง มีถังเก็บน้ำใช้จากภาชนะน้ำฝนส่วนหลังสามารถดักน้ำให้เป็นน้ำสะอาดเพื่อใช้ดื่มยามน้ำท่วมเพื่อความสะอาดถูกหลักอนามัย เมื่อยามขาดแคลนน้ำดื่ม รวมไปถึงการออกแบบให้บ้านมีลมพัดผ่านระบายความร้อนให้กับบ้านที่อยู่ นอกจากนี้ ยังออกแบบให้รองรับการต่อเติมขยายอยู่ร่วมกันเป็นสังคมเพื่อการช่วยเหลือกันเกิดขึ้นในยามเกิดภัยพิบัติอีกด้วย ซึ่งจะทำให้ผู้ที่ได้รับบ้านไปสามารถพึ่งพาตัวเองได้ในระดับหนึ่งโดยไม่ต้องขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานอื่นเป็นอย่างเดียว

นับเป็นแนวคิดของนักออกแบบรุ่นใหม่ที่ดีของกว่า "เจ๋ง" ไม่เพื่ออาชีพ โดยน้องๆ ที่ผ่านเข้ารอบทั้ง 3 ทีม จะร่วมลงพื้นที่ลงแรงสร้างบ้านจริงในเดือนธันวาคม 2555 โดยใช้วัสดุกรรมวิศวะทนน้ำจาก "ตราช้าง" และ "คอคโคโต้" ในการก่อสร้างบ้านทั้งหมด ภายใต้งบประมาณเพียงหลังละ 150,000 บาท ไม่รวมฐานราก เพื่อมอบให้แก่ผู้มีรายได้น้อยที่ประสบอุทกภัย ใน ต.บ้านนา อ.มหาเวระ จ.พระนครศรีอยุธยา ก่อนตัดสินใจชนะเลิศ เพื่อร่วมทุนการศึกษากรมอุตสาหกรรม 180,000 บาท พร้อมโอกาสในการศึกษาต่อที่อาชีวศึกษา เวียดนาม เป็นเวลา 3 วัน 2 คืน ผู้ที่สามารถขอยกแบบบ้านบ้านอยู่กับน้ำ จากมันสมองและสองมือของน้องๆ นักออกแบบรุ่นใหม่ ที่ผ่านเข้ารอบชิงชนะเลิศได้ที่ www.trachang.com และ www.bhathatthailand.org